T090 ATĐ 2 (32) Luận A Tỳ Đàm Bát Kiền Độ Q2-Tạp-Nói về Người

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1543 - LUAÄN A TYØ ÑAØM BAÙT KIEÀN ÑOÄ - Quyeån 2 591

LUAÄN A TYØ ÑAØM BAÙT KIEÀN ÑOÄ
QUYEÅN 2
Kieàn ñoä thöù 1: TAÏP

Phaåm 3: NOÙI VEÀ NGÖÔØI

Moät ngöôøi sinh ra ôû ñaây coù möôøi hai thöù duyeân. Coù bao nhieâu thöù quaù khöù? Bao nhieâu thöù vò lai? Bao nhieâu thöù hieän taïi? Vaû laïi, Ñöùc Theá Toân coù noùi: "Voâ minh duyeân haønh, thoï duyeân höõu." Theá naøo laø voâ minh duyeân haønh? Theá naøo laø thoï duyeân höõu? Voâ minh duyeân haønh, thoï duyeân höõu coù nhöõng sai khaùc naøo? Coù theå haønh duyeân voâ minh maø khoâng duyeân vôùi minh chaêng? Duyeân vôùi minh maø khoâng duyeân vôùi voâ minh chaêng? Khoâng duyeân vôùi minh cuõng khoâng duyeân vôùi voâ minh chaêng? Hôi thôû ra - hôi thôû vaøo neân noùi laø döïa vaøo, thaân maø trôû laïi, hay neân noùi laø döïa vaøo taâm maø trôû laïi? Nhö chuùng sinh nôi coõi Saéc, döïa vaøo thaân taâm maø trôû laïi. Ñuùng nhö vaäy, chuùng sinh ôû coõi Voâ saéc döïa vaøo ñaâu maø trôû laïi? Trong taâm khoâng coù aùi thì neân noùi kieán ñeá ñoaïn, hay neân noùi tö duy maø ñoaïn? Khoâng coù teân goïi laø phaùp theá naøo? Vaû laïi, Ñöùc Theá Toân noùi: "Taâm tham muoán kia ñöôïc giaûi thoaùt, taâm ngu si- giaän döõ kia ñöôïc giaûi thoaùt." Giaûi thoaùt nhöõng taâm naøo? Coù duïc hay khoâng coù duïc? Coù giaän döõ hay khoâng coù giaän döõ? Coù ngu si hay khoâng coù ngu si? Taâm quaù khöù - vò lai - hieän taïi chöa giaûi thoaùt neân noùi laø giaûi thoaùt chaêng? Taâm ñaõ giaûi thoaùt thì neân noùi giaûi thoaùt chaêng? Ñöùc Theá Toân laïi noùi: "ÔÛ ñaây neân taäp nhaøm chaùn taäp khoâng coù daâm. Khoâng coù daâm thì taäp ñöôïc giaûi thoaùt vaø dieät ñoä." Theá naøo laø nhaøm chaùn? Theá naøo laø khoâng coù daâm? Theá naøo laø giaûi thoaùt? Theá naøo laø dieät ñoä? Ñöùc Theá Toân laïi noùi: "Coõi coù ñoaïn, coõi khoâng coù daâm, coõi coù taän."

SOÁ 1543 - LUAÄN A TYØ ÑAØM BAÙT KIEÀN ÑOÄ - Quyeån 2 592

Theá naøo laø coõi ñoaïn? Theá naøo laø coõi khoâng coù daâm? Theá naøo laø coõi taän? Neáu coõi ñoaïn thì coõi ñoù khoâng coù daâm chaêng? Giaû söû laø coõi khoâng coù daâm thì coõi aáy ñoaïn chaêng? Neáu laø coõi ñoaïn thì coõi ñoù taän chaêng? Giaû söû laø coõi taän, thì coõi ñoù ñoaïn chaêng? Neáu coõi khoâng coù daâm thì coõi aáy taän chaêng? Giaû söû laø coõi taän thì coõi ñoù khoâng coù daâm chaêng? Ñöùc Theá Toân laïi noùi: “Coù töôûng ñoaïn, coù töôûng khoâng coù daâm, coù töôûng taän.” Theá naøo laø töôûng ñoaïn? Theá naøo laø töôûng khoâng coù daâm? Theá naøo laø töôûng taän? Veà nghóa cuûa chöông naøy xin dieãn noùi ñaày ñuû. Moät ngöôøi sinh ra ôû ñaây coù möôøi hai thöù duyeân. Hoûi: Coù bao nhieâu thöù quaù khöù? Bao nhieâu thöù vò lai? Bao nhieâu thöù hieän taïi? Ñaùp: Coù hai thöù voâ minh- haønh quaù khöù, hai sinh töû vò lai, taùm thöù ôû hieän taïi laø thöùc- danh saéc- saùu nhaäp - canh laïc - thoáng - aùi - thoï- höõu. Ñöùc Theá Toân laïi noùi: “Voâ minh duyeân haønh, thoï duyeân höõu.” Hoûi: Theá naøo laø voâ minh duyeân haønh? Theá naøo laø thoï duyeân höõu? Ñaùp: Voâ minh duyeân haønh, coù nghóa laø haønh ñoäng thöïc hieän ñaõ gaây taïo töø ñôøi tröôùc, quaû baùo cuûa haønh vi ñoù ñang coù trong ñôøi naøy, ñoù goïi laø voâ minh duyeân haønh. Thoï duyeân höõu, nghóa laø haønh ñoäng hieän taïi ñaõ taïo taùc ngay trong ñôøi naøy. Quaû baùo veà caùc haønh vi phaûi thoï laõnh seõ coù ôû vò lai, ñoù goïi laø thoï duyeân höõu. Hoûi: Voâ minh duyeân haønh, thoï duyeân höõu coù gì sai bieät? Ñaùp: Voâ minh duyeân haønh, nghóa laø haønh ñoäng thöïc hieän ñaõ gaây taïo töø ñôøi tröôùc, quaû baùo cuûa haønh vi ñoù ñang coù trong ñôøi naøy. Duyeân vôùi haønh vi ñoù, noùi laø moät kieát voâ minh. Thoï duyeân höõu laø haønh ñoäng hieän taïi ñang taïo taùc trong ñôøi naøy. Quaû baùo cuûa haønh vi ñoù, nhaát ñònh coù trong ñôøi vò lai. Duyeân vôùi haønh vi ñoù noùi laø taát caû kieát. Voâ minh duyeân haønh, thoï duyeân höõu, söï sai bieät laø theá ñoù. Hoûi: Coù theå haønh duyeân voâ minh maø khoâng duyeân vôùi minh chaêng? Ñaùp: Khoâng. Hoûi: Duyeân vôùi minh maø khoâng duyeân vôùi voâ minh chaêng? Ñaùp: Ñieàu naøy cuõng khoâng coù. Hoûi: Khoâng duyeân vôùi minh cuõng khoâng duyeân vôùi voâ minh chaêng? Ñaùp: Ñieàu naøy cuõng khoâng coù.

SOÁ 1543 - LUAÄN A TYØ ÑAØM BAÙT KIEÀN ÑOÄ - Quyeån 2 593

Vì sao khoâng coù? Ñaùp: Vì leõ chuùng sinh naøy ñaõ töø laâu xa ñoái vôùi ñaïo, noùi khoâng phaûi ñaïo. Thôøi gian sau, ôû giöõa loaøi ngöôøi taïo neân haønh vi laøm Tuùc taùn tieåu vöông, hoaëc laøm Bieán vöông chuyeån ñoåi thaønh Ñaïi vöông, cho ñeán Giaù-ca-vieät thì moïi tham muoán ñöôïc töï taïi, laàn löôït laøm nhaân cho nhau khoâng coù choã naøo khoâng thoáng laõnh, ñöôïc laøm chuû nhaân coõi ngöôøi- coõi thaàn, laøm cho coû thuoác - caây coái laàn löôït sinh tröôûng. Ñoù goïi laø boán duyeân cuûa taâm tröôùc, moät taêng thöôïng duyeân cuûa taâm sau. Laïi nöõa, nay toâi seõ giaûi thích veà nhaân duyeân. Hoûi: Coù theå haønh, duyeân vôùi voâ minh maø khoâng duyeân vôùi minh chaêng? Ñaùp: Coù. Haønh oâ nhieãm thì baùo laø voâ minh. Hoûi: Coù theå haønh, duyeân vôùi minh maø khoâng duyeân vôùi voâ minh

chaêng? Ñaùp: Coù. Tröø ra minh ñaàu tieân, coøn laïi caùc haønh voâ laäu. Hoûi: Coù theå coù haønh, khoâng duyeân vôùi minh cuõng khoâng duyeân vôùi voâ minh chaêng? Ñaùp: Coù. Tröø ra baùo cuûa voâ minh, coøn laïi caùc haønh voâ kyù khoâng aån maát, cuøng vôùi minh ñaàu tieân vaø haønh höõu laäu thieän. Hoûi: Hôi thôû ra, hôi thôû vaøo, neân noùi laø döïa vaøo thaân maø trôû laïi, hay neân noùi laø döïa vaøo taâm maø trôû laïi? Ñaùp: Hôi thôû ra - hôi thôû vaøo nhö tuøy theo phöông tieän kheùo leùo, cuõng tuøy thaân maø trôû laïi, cuõng tuøy taâm maø trôû laïi. Neáu hôi thôû ra - hôi thôû vaøo chæ döïa vaøo thaân maø trôû laïi chöù khoâng döïa vaøo taâm maø trôû laïi, thì ñoù goïi laø hôi thôû ra hôi thôû vaøo ñaõ nhaäp ñònh voâ tö töôûng, ñònh dieät taän. Neáu hôi thôû ra hôi thôû vaøo chæ döïa vaøo taâm maø trôû laïi chöù khoâng döïa vaøo thaân maø trôû laïi, thì ñoù laø hôi thôû ra, hôi thôû vaøo cuûa ngöôøi ôû coõi Voâ saéc. Neáu hôi thôû ra, hôi thôû vaøo döïa vaøo thaân maø trôû laïi, döïa vaøo taâm maø trôû laïi khoâng nhö phöông tieän kheùo leùo, thì ñoù laø thöt cuûa noaõn thai chuyeån bieán daøy leân nhö söõa ñaëc caùc caên ôû trong buïng meï chöa ñaày ñuû vaø chöa thaønh thuïc. Nhaäp ñeä töù thieàn hôi thôû ra hôi thôû vaøo trôû laïi, nhöng hôi thôû ra hôi thôû vaøo nhö phöông tieän kheùo leùo kia, vöøa döïa vaøo thaân maø trôû laïi, vöøa döïa vaøo taâm maø trôû laïi. Döôùi ñeán Ma ha A tyø neâ leâ (caùc ñòa nguïc), treân ñeán trôøi Tònh cö, ôû khoaûng giöõa coù nhöõng chuùng sinh maø caùc caên khoâng thieáu, taát caû chi tieát ñeàu ñuû hoaøn toaøn, vôùi hôi thôû ra hôi thôû vaøo nhö phöông tieän kheùo leùo kia, ñeàu döïa vaøo thaân maø

trôû laïi, döïa vaøo taâm maø trôû laïi, nhö chuùng sinh coõi Saéc döïa vaøo thaân taâm maø trôû laïi. Hoûi: Ñuùng nhö vaäy, chuùng sinh ôû coõi Voâ saéc döïa vaøo nhöõng taâm naøo maø trôû laïi? Ñaùp: Döïa vaøo xöù sôû cuûa maïng caên, ngoaøi ra cuõng coù taâm baát töông öng haønh. Hoûi: Trong ñoù khoâng coù aùi neân noùi kieán ñeá ñoaïn, hay neân noùi tö duy maø ñoaïn? Ñaùp: Trong ñoù khoâng coù aùi thì do tö duy maø ñoaïn, khoâng theå noùi laø kieán ñeá ñoaïn. Hoaëc laïi coù thuyeát noùi trong ñoù khoâng coù aùi thì hoaëc laø kieán ñeá ñoaïn, hoaëc do tö duy maø ñoaïn. Theá naøo laø kieán ñeá ñoaïn? Ñaùp: Phaùp do kieán ñeá maø ñoaïn thì trong ñoù khoâng coù caùc daâm, ñoù goïi laø kieán ñeá ñoaïn. Theá naøo laø tö duy maø ñoaïn? Ñaùp: Phaùp do tö duy maø ñoaïn thì trong ñoù khoâng coù caùc daâm ñoù goïi laø tö duy maø ñoaïn. Nhö nghóa cuûa ngaõ thì trong ñoù khoâng coù aùi do tö duy maø ñoaïn. Ñuùng nhö vaäy, trong ñoù khoâng coù aùi thì do tö duy maø ñoaïn sao? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Neáu taïo ra thuyeát naøy: Tu-ñaø-hoaøn luoân luoân khôûi leân aùi naøy thì khieán cho ngaõ bò ñoaïn dieät huûy hoaïi cho ñeán cheát chaêng? Ñaùp: Khoâng nghe nhöõng gì maø toâi ñaõ noùi. Giaû söû ôû trong ñoù khoâng coù aùi thì do tö duy maø ñoaïn. Ñuùng nhö vaäy, neân noùi Tu-ñaø-hoaøn luoân luoân khôûi leân aùi naøy thì ñoaïn dieät huûy hoaïi cho ñeán cheát chaêng? Ñaùp: Duø coù lôøi noùi naøy, nhöng nghóa khoâng nhö vaäy, khoâng theå noùi lôøi naøy: Tu-ñaø-hoaøn luoân luoân khôûi leân aùi naøy, trong ñoù khoâng coù aùi do tö duy maø ñoaïn. Khoâng neân noùi trong ñoù khoâng coù aùi do tö duy maø ñoaïn, ñieàu

naøy khoâng hôïp. Coù theå coù lôøi naøy: Tu-ñaø-hoaøn chöa heát daâm duïc, seõ ñoïa vaøo ñòa nguïc- suùc sinh- ngaï quyû chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Coù theå coù lôøi noùi naøy: Tu-ñaø-hoaøn luoân luoân khôûi leân aùi naøy, ta seõ laøm Long vöông Y la baøn na, Ma-na-tö thieän truù, hoaëc laøm vua ñòa nguïc Dieâm-phuø chaêng? Ñaùp: Khoâng nghe nhöõng ñieàu maø toâi ñaõ noùi: Neáu Tu-ñaø-hoaøn chöa heát aùi, thì ñoïa vaøo ñòa nguïc - suùc sinh - ngaï quyû. Neân noùi lôøi naøy: Tu-

ñaø-hoaøn luoân luoân khôûi leân aùi naøy, ta seõ laøm Long vöông Y-la-baøn-na, Ma-na-tö thieän truù, hoaëc laøm vua ñòa nguïc Dieâm-phuø chaêng? Ñaùp: Duø coù lôøi noùi naøy, nhöng nghóa naøy khoâng nhö theá. Khoâng theå noùi lôøi naøy: Tu-ñaø-hoaøn luoân luoân khôûi leân aùi naøy, ta seõ laøm Y-la- baøn-na, Ma-na-tö thieän truù, hoaëc laøm vua ñòa nguïc Dieâm-phuø-ñeà. YÙ duïc cuûa Tu-ñaø-hoaøn chöa heát seõ ñoïa vaøo ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû. Khoâng theå noùi lôøi naøy: AÙi cuûa Tu-ñaø-hoaøn chöa heát seõ ñoïa vaøo ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû. Ai naøy do tö duy maø ñoaïn, ñieàu naøy khoâng ñuùng. Coù theå noùi lôøi naøy: Caùc trieàn vaø sôû trieàn gieát cha meï, trieàn naøy laø do tö duy maø ñoaïn, Tu-ñaø-hoaøn chöa heát chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Coù theå noùi lôøi noùi naøy: Tu-ñaø-hoaøn luoân luoân khôûi leân trieàn naøy, laø caùc trieàn gieát cha gieát meï chaêng? Ñaùp: Khoâng. Haõy nghe ñieàu toâi ñaõ noùi: Caùc trieàn vaø sôû trieàn gieát cha meï, trieàn naøy do tö duy maø ñoaïn. Tu-ñaø-hoaøn chöa heát trieàn kia neân phaûi noùi nhö theá naøy: Tu-ñaø- hoaøn luoân luoân khôûi leân trieàn naøy, ñoù laø caùc trieàn gieát cha meï? Ñaùp: Duø coù lôøi noùi naøy nhöng söï vieäc naøy khoâng nhö theá. Khoâng neân noùi lôøi naøy: Tu-ñaø-hoaøn luoân luoân khôûi leân trieàn naøy, ñoù laø caùc trieàn gieát cha meï. Caùc trieàn vaø sôû trieàn gieát cha meï, trieàn naøy do tö duy maø ñoaïn. Tu-ñaø-hoaøn chöa heát, khoâng theå noùi lôøi naøy: Caùc trieàn sôû trieàn gieát cha gieát meï, trieàn naøy do tö duy maø ñoaïn. Tu-ñaø-hoaøn chöa heát thì söï vieäc naøy khoâng nhö theá. Hoûi: Coù theå noùi lôøi naøy phaùp do tö duy maø ñoaïn chöù khoâng coù tö duy maø ñoaïn chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Coù theå noùi lôøi naøy, Tu-ñaø-hoaøn luoân luoân khôûi duyeân aùi kia chaêng? Ñaùp: Khoâng. Haõy nghe ñieàu toâi ñaõ noùi: Neáu phaùp do tö duy maø ñoaïn, thì seõ khoâng coù tö duy bò ñoaïn. Hoûi: Ngöôøi kia noùi nhö theá naøy: Tu-ñaø-hoaøn luoân luoân khôûi leân duyeân aùi kia chaêng? Ñaùp: Maëc duø coù lôøi noùi naøy nhöng söï vieäc naøy khoâng nhö theá, khoâng neân noùi lôøi naøy: Tu-ñaø-hoaøn luoân luoân khôûi leân duyeân aùi kia. Phaùp do tö duy maø ñoaïn chöù khoâng coù tö duy ñaõ ñoaïn, khoâng neân noùi lôøi naøy: Phaùp do tö duy maø ñoaïn chöù khoâng coù tö duy ñaõ ñoaïn, söï vieäc naøy khoâng nhö theá. Hoûi: Khoâng coù danh laø nhöõng phaùp naøo?

Ñaùp: Ba coõi voâ thöôøng. Ñöùc Theá Toân laïi noùi: “Giaûi thoaùt taâm tham muoán kia, giaûi thoaùt taâm giaän döõ, taâm ngu si.” Theá naøo laø taâm ñöôïc giaûi thoaùt khoûi coù daâm - giaän döõ - si vaø khoâng coù daâm - giaän döõ - si? Ñaùp: Khoâng

coù daâm- giaän döõ- si. Laïi coù ngöôøi noùi nhö theá naøy: “Töông öng vôùi taâm daâm - giaän - döõ - si thì taâm ñoù giaûi thoaùt.” Ngöôøi kia khoâng neân noùi lôøi naøy. Vì sao theá? Vì khoâng phaûi taâm ngöôøi kia cuøng vôùi daâm - giaän döõ - ngu si naøy phuø hôïp nhau - thuaän theo nhau- nöông döïa nhau. Vì daâm - giaän döõ - ngu si kia chöa ñoaïn tröø nhö theá thì taâm khoâng giaûi thoaùt ñöôïc daâm- giaän döõ - ngu si kia. Daâm - giaän - döõ - si kia ñoaïn tröø nhö theá taâm môùi giaûi thoaùt daâm - giaän döõ - ngu si kia ñöôïc. Ñöùc Theá Toân cuõng noùi: “Maët trôøi- maët traêng bò naêm thöù che phuû laø trôøi aâm u, maây, khoùi, söông muø, buïi. A-tu-luaân khoâng phaûi maët trôøi, maët traêng kia, thì vôùi baàu trôøi aâm u naøy phuø hôïp nhau, nöông döïa nhau, thuaän theo nhau, baàu trôøi aâm u naøy seõ chöa heát. Ñuùng nhö vaäy, maët trôøi- maët traêng kia seõ khoâng saùng, khoâng noùng, khoâng roäng, khoâng trong. Khi baàu trôøi aâm u naøy ñaõ heát, thì maët trôøi - maët traêng kia vaãn saùng, noùng, roäng, trong vaét.” Vì theá, khoâng phaûi taâm ngöôøi kia töông hôïp- töông y- töông öng vôùi daâm- giaän döõ- ngu si naøy. Daâm - giaän döõ - ngu si kia chöa ñoaïn tröø thì taâm nhö theá khoâng giaûi thoaùt ñöôïc. Daâm- giaän döõ- ngu si kia ñoaïn tröø thì taâm môùi ñöôïc giaûi thoaùt. Hoûi: Taâm naøo coù theå giaûi thoaùt daâm - giaän döõ - ngu si? Quaù khöù - vò lai hay hieän taïi? Ñaùp: Taâm vò lai khôûi leân töùc thì seõ giaûi thoaùt, khoâng coøn chöôùng ngaïi gì caû. Theá naøo laø nhö ñaïo voâ ngaïi hieän tieàn lieàn dieät, taän trí hieän ôû tröôùc maét chaéc chaén seõ sinh? Neáu ñaïo voâ ngaïi kia dieät maø sinh ra taän trí. Ñuùng nhö vaäy, taâm vò lai sinh ra laäp töùc seõ giaûi thoaùt khoâng coøn chöôùng ngaïi gì caû. Hoûi: Taâm chöa giaûi thoaùt neân noùi laø giaûi thoaùt chaêng? Taâm ñaõ giaûi thoaùt neân noùi giaûi thoaùt chaêng? Ñaùp: Taâm ñaõ giaûi thoaùt neân noùi giaûi thoaùt. Neáu ñaõ giaûi thoaùt thì khoâng neân noùi laø seõ giaûi thoaùt. Neáu seõ giaûi thoaùt thì khoâng theå noùi laø ñaõ giaûi thoaùt, vì taâm ñaõ giaûi thoaùt maø seõ giaûi thoaùt, thì vieäc naøy khoâng nhö theá.

SOÁ 1543 - LUAÄN A TYØ ÑAØM BAÙT KIEÀN ÑOÄ - Quyeån 2 597

Nhö tröôùc ñaây ñaõ noùi: Ñöùc Theá Toân kheùo noùi Kheá kinh: Neáu ñoaïn duïc hoaøn toaøn, Nhö hoa sen vaøo nöôùc, Tyø-kheo dieät ñaây- kia, Nhö raén loät boû da. Hoûi: Ñaõ dieät laø dieät chaêng? Khoâng dieät laø dieät chaêng? Ñaùp: Ñaõ dieät laø dieät. Neáu ñaõ dieät thì khoâng theå noùi laø seõ dieät. Neáu seõ dieät thì khoâng theå noùi laø ñaõ dieät. Ñaõ dieät maø seõ dieät thì vieäc naøy khoâng nhö theá. Nhö tröôùc kia ñaõ noùi: Ñöùc Theá Toân kheùo noùi Kheá kinh: Maïn döùt töï yù ñònh, Taâm thieän thoaùt taát caû, Moät tónh cö khoâng loaïn, Sôï cheát vöôït bôø sang. Hoûi: Ñaõ ñoä laø ñoä chaêng? Chöa ñoä laø ñoä chaêng? Ñaùp: Ñaõ ñoä laø ñoä. Neáu ñaõ ñoä thì khoâng theå noùi laø seõ ñoä. Neáu seõ ñoä thì khoâng theå noùi laø ñaõ ñoä. Ñaõ ñoä vaø seõ ñoä thì vieäc naøy khoâng nhö vaäy. Nhö tröôùc kia ñaõ noùi: Theá Toân kheùo noùi Kheá kinh: Nai - höôu nöông röøng nuùi, Chim döïa vaøo hö khoâng, Phaùp quy veà phaân bieät, Chaân nhaân quy veà dieät. Ñöùc Theá Toân laïi noùi: “Taäp nhaøm chaùn taäp khoâng coù daâm, taäp khoâng coù daâm thì giaûi thoaùt, taäp giaûi thoaùt ñaït ñeán Nieát-baøn.” Theá naøo laø nhaøm chaùn? Theá naøo laø khoâng coù tham duïc? Theá naøo laø giaûi thoaùt? Theá naøo laø

Nieát-baøn? Hoûi: Theá naøo laø nhaøm chaùn? Ñaùp: Ñi ñeán choã hoâi haùm baát tònh, yù thöôøng laãn traùnh nôi ñoù, duø choác laùt cuõng khoâng öa thaáy, ñoù goïi laø nhaøm chaùn. Hoûi: Theá naøo laø khoâng coù tham duïc? Ñaùp: Söï nhaøm chaùn kia töông öng vôùi caên thieän khoâng coù daâm- giaän döõ - ngu si, ñoù goïi laø khoâng coù tham duïc. Hoûi: Theá naøo laø giaûi thoaùt? Ñaùp: Ngöôøi kia töông öng vôùi caên thieän khoâng coù daâm- giaän döõ- ngu si, taâm ñaõ giaûi thoaùt - seõ giaûi thoaùt vaø nay ñang giaûi thoaùt, ñoù goïi laø söï giaûi thoaùt. Hoûi: Theá naøo laø Nieát-baøn? Ñaùp: Daâm - töùc giaän - ngu si ñaõ heát saïch khoâng coøn laïi gì, ñoù goïi

laø Nieát-baøn. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân noùi: “Coù coõi ñoaïn, coù coõi khoâng coøn daâm, coù coõi dieät.” Hoûi: Theá naøo laø coõi ñoaïn? Ñaùp: Tröø ra kieát aùi, coøn laïi caùc kieát ñaõ heát, ñoù goïi laø coõi ñoaïn. Hoûi: Theá naøo laø coõi khoâng coøn daâm? Ñaùp: Kieát aùi dieät, ñoù goïi laø coõi khoâng coøn daâm. Hoûi: Theá naøo laø coõi dieät? Ñaùp: Phaùp cuûa caùc kieát ñaõ dieät, ñoù goïi laø coõi dieät (dieät giôùi). Hoûi: Ñaõ goïi laø coõi ñoaïn chính laø coõi khoâng coøn daâm chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Giaû söû coõi khoâng coøn daâm chính laø coõi ñoaïn chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Ñaõ goïi laø coõi ñoaïn chính laø coõi dieät chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Giaû söû coõi dieät naøy chính laø coõi ñoaïn chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Ñaõ goïi laø coõi khoâng coøn daâm chính laø coõi dieät chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Giaû söû coõi dieät naøy chính laø coõi khoâng coøn daâm chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Ñöùc Theá Toân laïi noùi: “Coù töôûng ñoaïn, coù töôûng khoâng coøn daâm, coù töôûng dieät.” Hoûi: Theá naøo laø töôûng ñoaïn? Ñaùp: Tröø ra kieát aùi, coøn laïi caùc kieát dieät laø taùnh cuûa caùc töôûng, ñoù goïi laø töôûng ñoaïn. Hoûi: Theá naøo laø töôûng khoâng coøn daâm? Ñaùp: Kieát aùi ñaõ dieät laø taùnh cuûa caùc töôûng, ñoù goïi laø töôûng khoâng coøn daâm. Hoûi: Theá naøo laø töôûng dieät? Ñaùp: Phaùp cuûa caùc kieát dieät ñi laø taùnh cuûa caùc töôûng, ñoù goïi laø töôûng dieät. ----------

Phaåm 4: NOÙI VEÀ AÙI, CUNG KÍNH

Theá naøo laø aùi cung kính? Theá naøo laø cuùng döôøng cung kính? Theá naøo laø löïc cuûa thaân, thuoäc veà löïc cuûa thaân? Coù bao nhieâu nhaäp? Bao nhieâu thöùc nhaän bieát? Theá naøo laø soá duyeân dieät? Theá naøo laø chaúng phaûi soá duyeân dieät? Theá naøo laø voâ thöôøng? Voâ thöôøng vaø chaúng phaûi soá duyeân dieät, coù sai bieät naøo? Theá naøo laø coõi Nieát-baøn höõu dö? Coõi Nieát- baøn voâ dö laø sao? Nieát-baøn neân noùi laø hoïc chaêng? Voâ hoïc chaêng? Phi hoïc phi voâ hoïc chaêng? Laïi, Ñöùc Theá Toân coù noùi: “Ngöôøi kia thaønh töïu thaân giôùi voâ hoïc, thaân ñònh voâ hoïc, thaân tueä voâ hoïc, thaân giaûi thoaùt voâ hoïc, thaân tri kieán giaûi thoaùt voâ hoïc.” Theá naøo laø thaân giôùi voâ hoïc, thaân ñònh voâ hoïc, thaân tueä voâ hoïc, thaân giaûi thoaùt voâ hoïc, thaân tri kieán giaûi thoaùt voâ hoïc? Laïi,

Ñöùc Theá Toân noùi: “Moät cöùu caùnh chaúng phaûi laø nhieàu cöùu caùnh.” Cöùu caùnh goïi laø phaùp gì? Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân noùi: “Coù caùc dò hoïc thaät söï seõ ñoaïn caùc thoï. ÔÛ trong hieän phaùp khoâng thieát laäp ñoaïn tröø taát caû caùc thoï, maø thieát laäp ñoaïn tröø duïc thoï, giôùi thoï, kieán thoï, phi ngaõ thoï. Caùc nghóa naøy laø theá naøo? Vì leõ gì dò hoïc cuûa ngoaïi ñaïo ôû trong hieän phaùp khoâng thieát laäp ñoaïn ngaõ thoï tröø? Coù hai trí: Trí bieát vaø trí taän. Theá naøo laø trí bieát? Theá naøo laø trí taän? Neáu quy y Phaät, quy y Phaùp, quy y Taêng, thì ngöôøi kia quy veà neûo naøo? Veà nghóa cuûa chöông naøy xin dieãn noùi ñaày ñuû. Theá naøo laø aùi cung kính? Theá naøo laø cuùng döôøng cung kính? Theá naøo laø löïc cuûa thaân? Trong aùi cung kính aáy, theá naøo laø aùi? Theá naøo laø cung kính? Hoûi: Theá naøo laø aùi? Ñaùp: Neáu nhö aùi maø yeâu thích nhau taïo ra söï yeâu thích thì ñoù goïi laø aùi. Hoûi: Theá naøo laø cung kính? Ñaùp: Neáu nhö cung kính maø kheùo cung kính vaø kheùo haï mình, thì ñoù goïi laø cung kính. Hoûi: Nghóa naøy theá naøo? Ñaùp: Nhö moät aùi sö vôùi yù thaám nhuaàn, döïa vaøo phaùp cung kính ñoái vôùi caùc Taêng, Hoøa thöôïng A-xaø-leâ gioáng vôùi Hoøa thöôïng A-xaø-leâ, vaø nhöõng ngöôøi phaïm haïnh ñaùng toân troïng v.v... YÙ aùi aáy thaám nhuaàn ñeán

caùc sö kia nhôø vaøo phaùp cung kính nhö theá. Neáu yeâu kính caùc sö kia vôùi cöû chæ cung kính, thì ñaáy goïi laø aùi cung kính. Hoûi: Theá naøo laø cung kính cuùng döôøng? Ñaùp: Cung kính cuùng döôøng goàm hai söï cuùng döôøng laø phaùp cuùng döôøng, vaø côm aùo cuùng döôøng. Ñoù goïi laø cung kính cuùng döôøng. Gioáng nhö cung kính maø kheùo cung kính vaø kheùo haï mình. Hoûi: Nghóa naøy theá naøo? Ñaùp: Nhö moät ngöôøi thöïc hieän cuùng döôøng ngöôøi aáy do söï cung kính ñoái caùc Taêng, Hoøa thöôïng A-xaø-leâ, cuøng vôùi Hoøa thöôïng A-xaø-leâ vaø caùc baäc phaïm haïnh ñaùng toân troïng v.v... maø thieát leã cuùng döôøng. Töø söï cung kính aáy maø cuùng döôøng, cho neân goïi ñoù laø cung kính cuùng döôøng. Hoûi: Theá naøo laø löïc cuûa thaân? Ñaùp: Löïc cuûa thaân laø thaân tinh tieán, thaân cöôøng traùng, thaân phöông tieän, thaân duõng caûm, ñoù goïi laø löïc cuûa thaân. Löïc cuûa thaân thaâu toùm moät nhaäp vaø teá hoaït nhaäp, hai thöùc nhaän bieát cuûa laø thaân thöùc vaø yù thöùc. Nhö hai ngöôøi traùng kieän cuøng ñaáu söùc vôùi nhau, moät ngöôøi söùc troäi hôn, moät ngöôøi söùc yeáu keùm. Ngöôøi coù söùc nhieàu hôn naém laáy ngöôøi thua keùm, thì môùi bieát söùc mình khoûe hôn ngöôøi kia, ngöôøi kia khoâng baèng söùc cuûa ta. Ngöôøi yeáu keùm khi toùm laáy ngöôøi coù söùc maïnh kia, môùi töï bieát söùc ngöôøi kia khoûe hôn mình, mình khoâng baèng ngöôøi ta. Ñoù ñeàu laø söï thaâu toùm cuûa moät nhaäp vaø teá hoaït nhaäp, hai thöùc nhaän bieát ñoù, goïi laø thaân thöùc vaø yù thöùc. Ví nhö coù hai ngöôøi, moät ngöôøi söùc raát maïnh, moät ngöôøi söùc yeáu. Ngöôøi coù söùc maïnh, baát cöù ôû ñaâu hoaëc naém baét, hoaëc ñaùnh, hoaëc ñeø, hoaëc tuùm laáy ngöôøi yeáu kia, cuõng bieát söùc mình maïnh maø söùc ngöôøi kia yeáu, ngöôøi söùc yeáu bieát söùc mình khoâng baèng ngöôøi ta, ñoù ñeàu laø söï thaâu toùm cuûa moät nhaäp vaø teá hoaït nhaäp, hai thöùc nhaän bieát ñoù, goïi laø thaân thöùc vaø yù thöùc. Theá naøo laø soá

duyeân taän? Theá naøo laø phi soá duyeân taän? Theá naøo laø voâ thöôøng? Hoûi: Theá naøo laø soá duyeân taän? Ñaùp: Taän kia laø giaûi thoaùt, ñoù goïi laø soá duyeân taän. Hoûi: Theá naøo laø phi soá duyeân taän? Ñaùp: Taän kia chaúng phaûi laø giaûi thoaùt, ñoù goïi laø phi soá duyeân taän. Hoûi: Theá naøo laø voâ thöôøng? Ñaùp: Caùc haønh luoân bieán ñoåi, dieät taän vaø khoâng döøng ñoù goïi laø voâ thöôøng. Hoûi: Voâ thöôøng vôùi phi soá duyeân taän coù gì sai bieät?

Ñaùp: Voâ thöôøng laø caùc haønh bieán ñoåi, dieät taän vaø khoâng döøng. Coøn phi soá duyeân taän laø ñaõ thoaùt khoûi caùc beänh khoå, caùc phieàn naõo lo raàu, khoâng tuøy thuoäc vaøo yù tham duïc, duø chöa theå lìa duïc. Voâ thöôøng vôùi phi soá duyeân taän, ñoù laø coù nhöõng söï sai bieät nhö vaäy. Hoûi: Theá naøo laø coõi Nieát-baøn höõu dö? Ñaùp: Neáu khoâng coù vöôùng maéc tuoåi thoï, khoâng baùm truï söï soáng, boán ñaïi chöa aån maát, naêm caên cuûa saéc taïo ra xoay vaàn khaép taâm, ñoù goïi laø coõi Nieát-baøn höõu dö. ÔÛ coõi Nieát-baøn höõu dö, coù kieát söû dieät taän, ñeán ñöôïc bôø beân kia maø nhaân laáy quaû chöùng, ñoù goïi laø coõi Nieát-baøn höõu dö. Hoûi: Theá naøo laø coõi Nieát-baøn voâ dö? Ñaùp: Khoâng coù gì vöôùng maéc, baùt Nieát-baøn töø quaù khöù laâu xa, boán ñaïi dieät taän, naêm caên cuûa saéc taïo ra khoâng coù taâm ñeå coù theå xoay vaàn, ñoù goïi laø coõi Nieát-baøn voâ dö. ÔÛ coõi Nieát-baøn voâ dö, caùc kieát söû ñeàu taän, ñoù goïi laø coõi Nieát-baøn voâ dö. Hoûi: Nieát-baøn neân noùi laø hoïc chaêng? Laø voâ hoïc chaêng? Cuõng laø phi hoïc phi voâ hoïc chaêng? Ñaùp: Nieát-baøn cuõng laø phi hoïc phi voâ hoïc. Hoaëc coù thuyeát noùi: “Nieát-baøn hoaëc hoïc, hoaëc voâ hoïc, hoaëc phi hoïc phi voâ hoïc.” Theá naøo laø hoïc? Hoïc ñaït ñöôïc caùc kieát söû dieät taän, ñeán ñöôïc bôø beân kia maø nhaän laáy quaû chöùng, ñoù goïi laø hoïc. Theá naøo laø voâ hoïc? Voâ hoïc ñaït ñöôïc caùc kieát söû dieät taän, ñeán ñöôïc bôø beân kia maø nhaän laáy quaû chöùng, ñoù goïi laø voâ hoïc. Theá naøo laø phi hoïc phi voâ hoïc? Höõu laäu ñaït ñöôïc caùc kieát söû dieät taän, ñeán ñöôïc bôø beân kia maø nhaän laáy quaû chöùng, ñoù goïi laø phi hoïc phi voâ hoïc. Nhö nghóa cuûa toâi, Nieát-baøn cuõng phi hoïc phi voâ hoïc. Hoûi: Ñuùng nhö vaäy, Nieát-baøn cuõng phi hoïc phi voâ hoïc chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Coù theå noùi theá naøy: Tröôùc heát duøng ñaïo theá tuïc ñoaïn tröø nhöõng söï tham duïc- giaän döõ, vónh vieãn tröø saïch khoâng coù gì soùt. Ñaây laø khoâng tu boán Thaùnh ñeá. Hoûi: Neáu ñaït ñöôïc boán Thaùnh ñeá thì môùi ñöôïc boán ñeá, ñaït ñöôïc quaû A-na-haøm chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Coù theå noùi theá naøy: Tröôùc heát duøng ñaïo theá tuïc coù theå dieät taän caùc kieát söû, ñeán ñöôïc bôø beân kia maø nhaän laáy quaû chöùng, ñöôïc quaû A-na-

haøm. Hoûi: Ñoù goïi laø hoïc chaêng? Ñaùp: Khoâng phaûi. Neáu nhö tröôùc heát duøng ñaïo theá tuïc dieät taän ñöôïc caùc kieát söû, ñeán ñöôïc bôø beân kia maø nhaän laáy quaû chöùng, ñöôïc quaû A-na-haøm; ñang laø ngöôøi hoïc, tröôùc cuõng laø hoïc nhöng chöa ñöôïc quaû A-na-haøm, khi chöa ñöôïc quaû kia maø hoïc nhö

theá, thì vieäc naøy khoâng nhö vaäy. Coù theå noùi theá naøy: Höôùng veà quaû A-la-haùn chöùng hoïc caùc kieát taän, ñöôïc voâ hoïc A-la-haùn chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Coù theå noùi theá naøy: Höôùng veà quaû A-la-haùn, chöùng hoïc caùc kieát taän, ñöôïc quaû A-la-haùn. Quaû ñoù laø voâ hoïc chaêng? Ñaùp: Khoâng. Neáu ñang höôùng ñeán quaû A-la-haùn maø chöùng hoïc kieát taän, thì seõ ñöôïc A-la-haùn laø baäc voâ hoïc, voán laø voâ hoïc, maø chöa ñöôïc A-la-haùn, luùc khoâng ñaït ñöôïc A-la-haùn maø voâ hoïc nhö theá, thì vieäc naøy khoâng ñuùng. Coù theå noùi theá naøy: A-la-haùn ñaõ döùt heát caùc kieát laø voâ hoïc, maát A-la-haùn laø hoïc chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Coù theå noùi theá naøy: Caùc kieát cuûa A-la-haùn ñaõ taän laø voâ hoïc, neáu maát A-la-haùn thì ngöôøi kia laø hoïc chaêng? Ñaùp: Khoâng. Neáu ñang A-la-haùn maø kieát taän laø voâ hoïc, maát A-la- haùn maø ñang laø ngöôøi hoïc, thì voán cuõng laø hoïc. Vaäy thì khi chöa maát A-la-haùn, khoâng ñaït ñöôïc hoïc kia thì nhö theá laø hoïc. Vieäc naøy khoâng nhö vaäy. Vì sao? Vì Nieát-baøn laø phi hoïc phi voâ hoïc, khoâng coù hoïc khoâng coù voâ hoïc. Neáu Nieát-baøn ñang laø phi hoïc phi voâ hoïc maø coù caùi hoïc, coù caùi voâ hoïc, thì hai thöù phaùp naøy laø phaùp loaïn, laø phaùp baát ñònh, taát nhieân laø phaùp coù huûy hoaïi, cuõng khoâng theå bieát laø phaùp truï. Ñöùc Theá Toân cuõng khoâng thuyeát giaûng Nieát-baøn laø phi hoïc phi voâ hoïc, laø höõu hoïc- voâ hoïc, chæ vì Nieát-baøn khoâng coù hoïc, khoâng coù voâ hoïc. Vì lyù do naøy, neân thöôøng trong taát caû thôøi gian, taát caû toàn taïi maø khoâng huûy hoaïi, noù laø phaùp khoâng coù ñoåi thay, ñoù laø Nieát-baøn phi hoïc phi voâ hoïc. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân noùi: “Voâ hoïc kia ñaõ thaønh töïu thaân giôùi, thaân ñònh, thaân tueä, thaân giaûi thoaùt, thaân giaûi thoaùt tri kieán voâ hoïc.” Theá naøo laø thaân giôùi, thaân ñònh, thaân tueä, thaân giaûi thoaùt voâ hoïc? Theá naøo laø thaân giaûi thoaùt tri kieán voâ hoïc? Hoûi: Theá naøo laø thaân giôùi voâ hoïc? Ñaùp: Thaân voâ hoïc, giöõ gìn mieäng, che chôû maïng trong saïch, ñoù goïi

laø thaân giôùi voâ hoïc. Hoûi: Theá naøo laø thaân ñònh voâ hoïc? Ñaùp: Khoâng, voâ töôùng, voâ nguyeän voâ hoïc, ñoù goïi laø thaân ñònh voâ hoïc. Hoûi: Theá naøo laø thaân tueä voâ hoïc? Ñaùp: Tö duy veà voâ hoïc töông öng duyeân vôùi traïch phaùp, quaùn xeùt traïch phaùp, phaân bieät caùc loaïi quaùn, ñoù goïi laø thaân tueä voâ hoïc. Hoûi: Theá naøo laø thaân giaûi thoaùt voâ hoïc? Ñaùp: Tö duy veà voâ hoïc töông öng vôùi yù giaûi thoaùt, ñaõ giaûi thoaùt, ñang giaûi thoaùt, ñoù goïi laø thaân giaûi thoaùt voâ hoïc. Hoûi: Theá naøo laø thaân giaûi thoaùt tri kieán voâ hoïc? Ñaùp: Taän trí vaø voâ sinh trí. Hôn nöõa, khoå trí- taäp trí voâ hoïc laø thaân tueä voâ hoïc, taän trí - ñaïo trí voâ hoïc laø thaân tri kieán giaûi thoaùt voâ hoïc. Laïi nöõa, khoå trí - taäp trí - ñaïo trí voâ hoïc laø thaân tueä voâ hoïc laø taän trí voâ hoïc, thaân tri kieán giaûi thoaùt voâ hoïc. Ñöùc Theá Toân noùi: Moät roát raùo chöù chaúng phaûi nhieàu roát raùo, roát raùo laø goïi teân nhöõng phaùp naøo? Ñaùp: Theá Toân ñaõ noùi: Hoaëc ñaïo roát raùo, hoaëc Nieát-baøn roát raùo. Hoûi: Theá naøo laø ñaïo? Ñaùp: Nhö ñaõ noùi: Neáu nhö khoâng bieát ñaïo, Toaøn thoâng minh kieâu maïn, Chöa ñeán nôi cuoái cuøng, Khoâng noùi ngaên caùi cheát. Ñoù goïi laø ñaïo. Hoûi: Theá naøo laø Nieát-baøn? Ñaùp: Nhö ñaõ noùi: Roát raùo ñeán khoâng sôï, Khoâng buoäc cuõng

khoâng hoái, Ñaõ thoaùt khoûi gai coù, Thaân naøy laø sau cuoái, Ñoù goïi raát cuoái cuøng, Döùt daáu veát, khoâng treân, Döùt töôùng cuûa taát caû, Luyeän daáu veát, khoâng treân. Nhö Muïc-kieàn-lieân Baø-la-moân kia thöôøng ñeán choã Ñöùc Phaät ñeå hoûi söï vieäc nhö vaày: “Thöa Theá Toân! Taát caû ñeä töû cuûa Sa-moân Cuø-ñaøm ñöôïc giaùo huaán nhö theá, nhaát ñònh seõ roát raùo Nieát-baøn voâ dö chaêng?”

Ñöùc Theá Toân baûo: “Naøy Muïc-kieàn-lieân! Khoâng nhaát ñònh maø hoaëc ñöôïc, hoaëc khoâng ñöôïc Nieát-baøn naøy.” Laïi, Ñöùc Theá Toân noùi: “Dò hoïc cuûa ngoaïi ñaïo thaät söï ñoaïn caùc thoï. ÔÛ trong hieän phaùp cuûa Ta khoâng thieát laäp vieäc ñoaïn caùc thoï. Caùc thoï ñöôïc thieát laäp ñoaïn duïc thoï, giôùi thoï, kieán thoï, phi ngaõ thoï”. Hoï coù noùi nhö theá naøy: Phaät Theá Toân thuyeát phaùp ñoù coøn ít. Hoï khoâng theå noùi nhö theá. Vì sao? Vì Ñöùc Phaät thuyeát phaùp khoâng hö voïng. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì hieän taïi ít dieät. Hoï khoâng theå noùi nhö theá. Vì sao? Vì neáu thaáy trôøi - ngöôøi ôû trong thoï cuûa ngaõ ít chöùng dieät, nhöng maø, Phaät Theá Toân ñaõ luoân luoân vì hoï thuyeát phaùp khoâng cuøng cöïc, cho ñeán trôøi-ngöôøi ñeàu vaâng laøm. ÔÛ choã kia coù Phaïm chí dò hoïc tieáp nhaän lôøi Phaät daïy laø teân goïi duy trì nhaäp- aám- caùi, yù chæ vaø, giaùc yù ñaày ñuû hay khoâng ñaày ñuû. ÔÛ choã kia, coù Phaïm chí dò hoïc, thoï duïc - thoï danh, hoï noùi nhö theá naøy: Ta thieát laäp ñoaïn duïc- thoï caùc giôùi- thoï kieán vaø thoï danh. Hoï laïi noùi theá naøy: Ta thieát laäp ñoaïn giôùi thoï, kieán thoï. Nhö trong chuùng Tyø-kheo, sau khi aên xong, taäp hôïp leân giaûng ñöôøng. Coù ña soá Phaïm chí dò hoïc ñi ñeán hoûi theá naøy: Sa-moân Cuø-ñaøm vì ñeä töû noùi phaùp nhö vaày: Ñoái vôùi vieäc ñoaïn naêm caùi che laáp taâm, neáu söùc cuûa tueä yeáu keùm neân taäp trung vaøo boán yù chæ- tu baûy giaùc yù. Chuùng toâi cuõng seõ vì caùc ñeä töû thuyeát phaùp nhö theá naøy: ÔÛ ñaây, ñoaïn naêm caùi che laáp taâm, vì söùc tueä yeáu keùm, neân chuyeân vaøo boán yù chæ- tu baûy giaùc yù. Chuùng toâi ñaây so vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm thì coù khaùc gì ñaâu! Baø-la-moân naøy khoâng nhaän thöùc ñöôïc gì laø Caùi, huoáng hoà nhaän thöùc ñöôïc yù chæ vaø giaùc yù. Nhöng Phaät Theá Toân vaãn roäng loøng thuyeát phaùp khoâng heà döùt, cho ñeán haøng trôøi- ngöôøi ñeàu vaâng theo maø haønh. ÔÛ choã kia coù Phaïm chí dò hoïc tieáp nhaän lôøi Phaät daïy laø teân goïi duy trì nhaäp- aám- caùi, yù chæ vaø giaùc yù ñaày ñuû hay khoâng ñaày ñuû. ÔÛ nôi ñoù coù Phaïm chí dò hoïc, coù ngöôøi thoï duïc- thoï danh, hoï noùi nhö theá naøy: Ta thieát laäp vieäc ñoaïn duïc-thoï caùc giôùi- thoï kieán vaø thoï danh. Hoï noùi nhö theá naøy: Ta thieát laäp ñoaïn giôùi thoï- kieán thoï.” Nhö Baø-la-moân Ñaøn Ñeà kia, thaân moïc leân caùi muït nhoït nhö con raén, thaät voâ thöôøng, thaät khoå, thaät khoâng, thaät voâ ngaõ. Laïi duøng hai tay sôø chaïm vaøo thaân noùi: Cuø-ñaøm naøy khoâng beänh thì ñoù goïi laø Nieát-baøn. Phaïm chí Ñaøn-ñeà naøy khoâng nhaän thöùc ñöôïc gì laø phaùp khoâng beänh, huoáng hoà laø nhaän thöùc ñöôïc yù nghóa Nieát-baøn. Nhöng Phaät Theá Toân vaãn roäng loøng vì hoï thuyeát phaùp, cho ñeán haøng trôøi ngöôøi ñeàu vaâng theo maø haønh. Phaïm chí dò hoïc kia nghe lôøi Phaät daïy laø teân goïi duy trì nhaäp - aám-

SOÁ 1543 - LUAÄN A TYØ ÑAØM BAÙT KIEÀN ÑOÄ - Quyeån 2 605

caùi, yù chæ vaø giaùc yù ñaày ñuû hay khoâng ñaày ñuû. ÔÛ choã kia coù Phaïm chí dò hoïc, coù ngöôøi thoï duïc- thoï danh, hoï ñaõ noùi nhö theá naøy: Ta thieát laäp vieäc ñoaïn duïc - thoï caùc giôùi - thoï kieán vaø thoï danh. Phaïm chí kia noùi nhö theá naøy: Ta thieát laäp vieäc ñoaïn giôùi thoï- kieán thoï.” Nghóa naøy theá naøo? Vì leõ gì maø dò hoïc ngoaïi ñaïo khoâng thieát laäp ñoaïn ngaõ thoï? Ñaùp: Vì leõ dò hoïc ngoaïi ñaïo suoát ñeâm daøi vöôùng maéc thaân mình, vöôùng maéc chuùng sinh, vöôùng maéc con ngöôøi, vöôùng maéc thoï maïng. Ngöôøi hoïc roäng cuûa ngoaïi ñaïo khoâng phaûi nhö vaäy thì noùi laø mình thieát laäp ñoaïn ngaõ thoï. Coù hai trí laø trí bieát vaø trí taän. Theá naøo laø trí bieát? Theá naøo laø trí taän? Hoûi: Theá naøo laø trí bieát? Ñaùp: Caùc trí thaáy saùng suoát, hieåu bieát tu haønh, ñoù goïi laø trí bieát. Hoûi: Theá naøo laø trí taän? Ñaùp: Daâm- noä- si heát saïch khoâng coøn gì, taát caû kieát heát saïch khoâng coøn soùt, ñoù goïi laø trí taän. Ñöùc Theá Toân hoaëc thuyeát minh trí bieát, hoaëc thuyeát minh Nieát- baøn. Hoûi: Theá naøo laø trí bieát? Ñaùp: Nhö ñaõ noùi: “Ngöôøi hieàn naøy luùc treû tuoåi coù theå hieåu taát caû söï ñôøi. Neáu aùi naøy sinh ra noãi khoå thì coù khaû naêng duøng trí thoâng minh. Neáu duøng haïnh thì noùi, khoâng duøng thì khoâng noùi. Khoâng laøm cho ngöôøi ca tuïng, nhöng coù khaû naêng duøng trí thoâng minh ñeå bieát, ñoù goïi laø trí bieát.” Hoûi: Theá naøo laø Nieát-baøn? Ñaùp: Nhö ñaõ noùi: “Neân noùi trí bieát phaùp bôûi ñaõ bieát ngöôøi.” Trí laø sao? Ñaùp: Daâm- noä- si ñaõ heát khoâng coøn, taát caû kieát ñeàu tröø saïch khoâng coøn gì, ñoù goïi laø trí. Theá naøo laø bieát phaùp? Ñaùp: Chính laø naêm aám sinh soâi. Theá naøo laø bôûi ñaõ bieát ngöôøi? Ñaùp: A-la-haùn laäu taän, thì ñaây laø nieát baøn höôùng veà chö Phaät. Chö Phaät höôùng veà ñaâu? Ñaùp: Caùc phaùp thaät coù laø do töôûng maø thieát laäp söï noùi naêng chuyeån bieán xoay voøng. Phaät, nghóa laø haïnh giaùc, Phaät höôùng veà phaùp voâ hoïc. Höôùng veà

SOÁ 1543 - LUAÄN A TYØ ÑAØM BAÙT KIEÀN ÑOÄ - Quyeån 2 606

phaùp thì phaùp aáy höôùng veà ñaâu? Ñaùp: AÙi heát saïch khoâng coù daâm, dieät thì noùi laø Nieát-baøn, phaùp aáy höôùng veà ôû ñaây. Caùc söï höôùng veà Taêng thì Taêng höôùng veà ñaâu? Ñaùp: Caùc phaùp thaät coù laø do töôûng maø thieát laäp söï noùi naêng chuyeån bieán xoay voøng. Taêng laø Taêng thöïc haønh vieäc höôùng veà phaùp hoïc vaø phaùp voâ hoïc. ----------

SOÁ 1543 - LUAÄN A TYØ ÑAØM BAÙT KIEÀN ÑOÄ - Quyeån 2 607

Phaåm 5: NOÙI VEÀ KHOÂNG HOÅ THEÏN

Theá naøo laø khoâng hoå? Theá naøo laø khoâng theïn? Khoâng hoå vaø khoâng theïn coù gì sai bieät? Theá naøo laø hoå? Theá naøo laø theïn? Hoå vaø theïn coù gì sai bieät? Theá naøo laø taêng caên baát thieän? Theá naøo laø nhoû? Theá naøo laø coõi Duïc theâm caên thieän? Neáu taâm quaù khöù thì taát caû taâm kia bieán ñoåi chaêng? Giaû söû taâm bieán ñoåi thì taát caû taâm kia thuoäc veà quaù khöù chaêng? Neáu taâm oâ nhieãm, thì taát caû taâm ñoù seõ bieán ñoåi chaêng? Giaû söû taâm

bieán ñoåi thì taát caû taâm kia ñeàu nhieãm oâ chaêng? Taát caû traïo cöû taän ñeàu töông öng vôùi ñuøa côït chaêng? Taát caû söï ñuøa côït ñeàu töông öng vôùi traïo cöû chaêng? Taát caû thuïy ñeàu töông öng vôùi mieân chaêng? Taát caû mieân ñeàu töông öng vôùi thuïy chaêng? Mieân neân noùi laø thieän, baát thieän hay voâ kyù? Luùc nguû, neân noùi laø phöôùc trôû laïi chaêng? Hay chaúng phaûi phöôùc trôû laïi chaêng? Khoâng phaûi phöôùc cuõng khoâng phaûi phöôùc trôû laïi chaêng? Moäng goïi laø phaùp gì? Caùc Caùi thuoäc veà naêm Caùi, hay naêm Caùi thuoäc veà caùc Caùi? Caùc Caùi kia laø söï che laáp chaêng? Giaû söû söï che laáp kia laø Caùi chaêng? Caùc söû - voâ minh troùi buoäc coõi Duïc thì taát caû söû vaø voâ minh ñeàu laø baát thieän chaêng? Giaû söû ñeàu laø baát thieän thì taát caû söû - voâ minh ñeàu heä thuoäc coõi Duïc chaêng? Caùc söû - voâ minh cuûa coõi Saéc - Voâ saéc thì taát caû söû - voâ minh aáy ñeàu laø voâ kyù chaêng? Giaû söû ñeàu laø voâ kyù thì taát caû söû - voâ minh laø cuûa coõi Saéc - Voâ saéc kia chaêng? Taát caû söû -voâ minh ñeàu do caùc khoå ñeá- taäp ñeá maø ñoaïn tröø thì söû- voâ minh ñoù bao truøm taát caû chaêng? Giaû söû bao truøm taát caû thì taát caû khoå ñeá- taäp ñeá kia ñaõ ñoaïn tröø caùc söû - voâ minh chaêng? Taát caû söû - voâ minh laø do taän ñeá vaø ñaïo ñeá maø ñoaïn tröø thì söû- voâ minh ñoù khoâng bao truøm taát caû chaêng? Giaû söû khoâng bao truøm taát caû thì taát caû söû- voâ minh laø do taän ñeá vaø ñaïo ñeá maø ñoaïn tröø chaêng? Theá naøo laø söû - voâ minh khoâng chung? Theá naøo laø trieàn- traïo cöû khoâng chung? Veà nghóa cuûa chöông naøy xin dieãn noùi ñaày ñuû. Hoûi: Theá naøo laø khoâng hoå? Ñaùp: Ñaùng hoå maø khoâng hoå, ñaùng traùnh maø khoâng traùnh, cuõng khoâng traùnh ngöôøi khaùc khoâng cung kính, cung kính keû baát thieän, qua laïi vôùi keû baát thieän, ñoù goïi laø khoâng hoå. Hoûi: Theá naøo laø khoâng theïn? Ñaùp: Nhö khoâng theïn, khoâng theïn vôùi ñieàu thieän, khoâng theïn vôùi ngöôøi khaùc. Caùi ñaùng theïn maø khoâng theïn, khoâng caûm thaáy theïn ñoái vôùi ngöôøi khaùc, khoâng sôï vieäc xaáu aùc, thaáy vieäc aùc khoâng sôï, ñoù goïi laø

khoâng theïn. Hoûi: Khoâng hoå vaø khoâng theïn coù gì sai bieät? Ñaùp: Qua laïi vôùi keû aùc maø khoâng bieát xaáu hoå, ñoái vôùi vieäc aùc maø khoâng thaáy sôï laø khoâng bieát theïn. Khoâng bieát xaáu hoå, khoâng bieát theïn, ñoù goïi laø söï sai bieät. Hoûi: Theá naøo laø hoå? Ñaùp: Ñaùng xaáu hoå thì xaáu hoå, ñaùng traùnh xa thì phaûi traùnh xa, coù theå traùnh xa ngöôøi ñeå cung kính vieäc thieän, cung kính qua laïi vôùi ngöôøi thieän, ñoù goïi laø hoå. Hoûi: Theá naøo laø theïn? Ñaùp: Ñaùng theïn thì theïn, ñaùng xaáu hoå thì xaáu hoå, phaûi bieát xaáu hoå ñoái vôùi ngöôøi, sôï thaáy vieäc aùc, sôï vieäc aùc, ñoù goïi laø theïn. Hoûi: Hoå vaø theïn coù gì sai bieät? Ñaùp: Qua laïi vôùi ngöôøi thieän, xaáu hoå vôùi vieäc aùc, thaáy vieäc aùc thì sôï, vôùi caùi theïn bieát hoå theïn, ñoù goïi laø söï sai bieät. Hoûi: Theá naøo laø taêng caên baát thieän? Theá naøo laø vi? Theá naøo laø theâm? Ñaùp: Caùc caên baát thieän seõ ñoaïn caùc caên thieän. Nghóa laø ñoaïn tröø caùi daâm ôû coõi Duïc, ñoù goïi laø thôøi gian dieät tröôùc heát, ñoù goïi laø theâm. Hoûi: Theá naøo laø vi? Ñaùp: Ñoä tham duïc khoâng coù daâm, dieät sau cuøng, ñoái vôùi tham duïc ñaõ dieät ñaït ñöôïc khoâng coù daâm, ñoù goïi laø vi. Hoûi: Theá naøo laø taêng caên thieän coõi Duïc? Vi

laø sao? Theâm laø sao? Ñaùp: Boà-taùt ñoái vôùi chaùnh phaùp vöôït qua thöù lôùp maø nhaän laáy quaû chöùng, tu haønh ñaït ñöôïc ñaúng trí. Neáu Nhö Lai ñöôïc taän trí, thì ñoái vôùi daâm - saân haän - si seõ döùt heát, vaø ñöôïc caên thieän, ñoù goïi laø theâm. Hoûi: Theá naøo laø vi? Ñaùp: Dieät sau cuøng luùc ñoaïn caên thieän. Ñoái vôùi ñaõ dieät coù theå thöôøng ñoaïn caên thieän, ñoù goïi laø vi. Hoûi: Caùc taâm quaù khöù thì taát caû taâm ñoù bieán ñoåi chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Caùc taâm quaù khöù thì taát caû taâm ñoù ñeàu bieán ñoåi. Hoûi: Coù theå coù taâm bieán ñoåi maø taâm ñoù khoâng phaûi quaù khöù chaêng? Ñaùp: Coù taâm töông öng vôùi tham duïc - giaän döõ ôû vò lai - hieän laïi. Ñöùc Theá Toân cuõng noùi: Neáu boïn giaëc ñeán, duøng cöa - dao caét ñöùt thaân theå. Khi boïn giaëc kia laøm ñieàu ñoù thì taâm coù bieán ñoåi. Hoûi: Cuõng laïi noùi raèng: Neáu Tyø-kheo vôùi taâm bieán ñoåi, thì caùc

taâm ñeàu nhieãm oâ, taát caû taâm kia ñeàu bieán ñoåi, chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Caùc taâm nhieãm oâ thì taát caû taâm kia ñeàu bieán ñoåi. Hoûi: Coù theå neáu coù taâm bieán ñoåi maø taâm ñoù khoâng nhieãm oâ chaêng? Ñaùp: Coù. Taâm baát töông öng vôùi söï tham duïc quaù khöù, taâm töông öng vôùi söï giaän döõ hieän taïi vaø vò lai. Hoûi: Ñöùc Theá Toân cuõng ñaõ noùi: Neáu giaëc ñeán cuøng duøng cöa-dao caét ñöùt thaân theå, khi chuùng cuøng duøng dao cöa caét roïc thaân theå, thì taâm seõ coù traïng thaùi bieán ñoåi, vaäy taát caû traïo cöû töông öng vôùi söï ñuøa côït chaêng? Ñaùp: Hoaëc traïo cöû khoâng töông öng vôùi söï ñuøa côït. Theá naøo laø traïo cöû khoâng töông öng vôùi söï ñuøa côït? Ñaùp: Khoâng ñuøa côït, khoâng döùt, khoâng thoâi, traïo cöû hôi hôi, taâm traïo cöû taêng thònh, ñoù goïi laø traïo cöû khoâng töông öng vôùi söï ñuøa côït. Theá naøo laø söï ñuøa côït khoâng töông öng vôùi traïo cöû? Ñaùp: Taâm khoâng nhieãm oâ nhöng neáu ñaõ laøm aùc maø aên naên ñuøa côït, thì ñoù goïi laø söï ñuøa côït, khoâng töông öng vôùi traïo cöû. Theá naøo laø traïo cöû töông öng vôùi söï ñuøa côït? Ñaùp: Taâm oâ nhieãm vaø ñaõ laøm aùc maø aên naên ñuøa côït, ñoù goïi laø traïo cöû töông öng vôùi söï ñuøa côït. Theá naøo laø khoâng phaûi traïo cöû töông öng vôùi khoâng phaûi ñuøa côït? Ñaùp: Tröø nhöõng ñieàu ñaõ neâu treân. Hoûi: Taát caû thuïy vaø mieân töông öng chaêng? Ñaùp: Hoaëc thuïy khoâng töông öng vôùi mieân. Hoûi: Theá naøo laø thuøy khoâng töông öng vôùi mieân? Ñaùp: Khi chöa nguû, thaân khoâng meàm maïi, taâm khoâng meàm maïi, thaân naëng neà - taâm naëng neà - thaân trô maét - taâm trô maét, thaân roái ruoät - taâm roái ruoät, thaân nguû yeân - taâm nguû yeân, giaác nguû bò trieàn raøng buoäc, ñoù goïi laø nguû yeân khoâng töông öng vôùi chôïp maét nguû. Hoûi: Theá naøo laø chôïp maét nguû khoâng töông öng vôùi nguû yeân? Ñaùp: Taâm khoâng nhieãm oâ, nguû naèm moäng, ñoù goïi laø chôïp maét nguû khoâng töông öng vôùi nguû yeân. Hoûi: Theá naøo laø nguû yeân töông öng vôùi chôïp maét nguû? Ñaùp: Taâm nhieãm oâ, chôïp maét nguû naèm moäng, ñoù goïi laø thuïy vaø mieân töông öng. Hoûi: Theá naøo laø khoâng thuïy, khoâng mieân? Ñaùp: Tröø nhöõng ñieàu ñaõ neâu treân.

SOÁ 1543 - LUAÄN A TYØ ÑAØM BAÙT KIEÀN ÑOÄ - Quyeån 2 610

Hoûi: Mieân neân noùi laø thieän chaêng? Neân noùi laø baát thieän chaêng? Neân noùi laø voâ kyù chaêng? Ñaùp: Chôïp maét nguû hoaëc thieän, hoaëc baát thieän, hoaëc voâ kyù. Theá naøo laø thieän? Vôùi taâm thieän chôïp maét nguû maø naèm moäng, ñoù goïi laø thieän. Theá naøo laø baát thieän? Vôùi taâm baát thieän chôïp maét nguû maø naèm moäng, ñoù goïi laø baát thieän. Theá naøo laø voâ kyù? Tröø nhöõng ñieàu ñaõ neâu treân. Hoûi: Khi môùi nguû thì phöôùc ñaõ laøm, neân noùi laø trôû laïi chaêng? Ñaõ laøm khoâng phaûi phöôùc, neân noùi laø trôû laïi chaêng? Phöôùc ñaõ laøm, ñaõ laøm khoâng phaûi phöôùc, neân noùi laø trôû laïi chaêng? Ñaùp: Luùc chôïp maét nguû, hoaëc laø phöôùc ñaõ laøm neân noùi laø trôû laïi. Hoaëc ñaõ laøm khoâng phaûi phöôùc, neân noùi trôû laïi; hoaëc phöôùc ñaõ laøm, ñaõ laøm khoâng phaûi phöôùc, khoâng neân noùi laø laø trôû laïi. Theá naøo laø luùc chôïp maét nguû thì phöôùc ñaõ laøm, neân noùi trôû laïi? Ñaùp: Nhö trong chieâm bao boá thí laøm phöôùc giöõ gìn trai giôùi giöõ gìn trai, nhö khi chôïp maét nguû thì phöôùc coøn laïi trong, taâm quay trôû laïi. Vì sao? Nhö vôùi taâm thieän khi chôïp maét nguû nhö theá thì phöôùc ñaõ laøm, neân noùi laø trôû laïi. Theá naøo laø khi vöøa môùi nguû thì ñaõ laøm khoâng phaûi phöôùc, neân noùi laø trôû laïi? Ñaùp: Nhö saùt sinh - troäm caép- haønh taø daâm trong moäng, nhö noùi doái- uoáng röôïu, nhö khi chôïp maét nguû thì vieäc laøm khoâng coù phöôùc coøn trong taâm quay veà. Vì sao? Nhö khi môùi nguû vôùi taâm baát thieän. Ñuùng nhö vaäy khi môùi nguû, ñaõ laøm khoâng phaûi phöôùc, neân noùi laø quay trôû laïi. Theá naøo laø khi môùi nguû thì phöôùc ñaõ laøm, ñaõ laøm khoâng phaûi phöôùc, khoâng neân noùi laø quay trôû laïi. Ñaùp: Nhö khi môùi nguû, chaúng phaûi taâm coù phöôùc cuõng chaúng phaûi taâm khoâng coù phöôùc thì khoâng quay trôû laïi. Vì sao? Nhö khi môùi nguû vôùi taâm voâ kyù. Ñuùng nhö vaäy khi môùi nguû thì phöôùc ñaõ laøm, ñaõ laøm khoâng phaûi phöôùc, khoâng neân noùi laïi. Hoûi: Moäng thì goïi laø phaùp gì? Ñaùp: Khi chôïp maét nguû, vôùi caùc phaùp duyeân vôùi taâm maø taâm nghó ñeán roài, thì nhôù laïi nhö theá, mình ñaõ noùi nhö theá, ñaõ moäng thaáy nhö theá. Hoûi: Naêm Caùi thaâu nhieáp caùc Caùi hay caùc Caùi thaâu nhieáp naêm Caùi?

SOÁ 1543 - LUAÄN A TYØ ÑAØM BAÙT KIEÀN ÑOÄ - Quyeån 2 611

Ñaùp: Caùc Caùi thaâu nhieáp naêm Caùi, khoâng phaûi naêm Caùi thaâu nhieáp caùc Caùi. Khoâng thaâu nhieáp nhöõng gì? Ñaùp: Caùi voâ minh. Ñöùc Theá Toân cuõng ñaõ noùi: “Voâ minh che truøm, kieát aùi troùi buoäc, ngu nhö theá coù ñöôïc thaân naøy, thoâng minh cuõng nhö theá!” Hoûi: Hoaëc Caùi kia che truøm chaêng? Ñaùp: Hoaëc Caùi kia khoâng che truøm. Hoûi: Caùi kia khoâng che truøm laø sao? Ñaùp: Naêm Caùi thuoäc quaù khöù - vò lai, ñoù goïi laø caùi khoâng che truøm. Hoûi: Theá naøo laø söï che truøm kia maø khoâng phaûi laø Caùi? Ñaùp: Tröø naêm Caùi thì caùc kieát söû hieän ôû tröôùc, ñoù goïi laø che truøm kia maø khoâng phaûi Caùi. Hoûi: Caùi kia che truøm laø sao? Ñaùp: Naêm Caùi laàn löôït hieän ôû tröôùc, ñoù goïi laø Caùi. Hoûi: Sao söï che truøm kia khoâng phaûi laø Caùi maø Caùi kia khoâng phaûi laø che truøm? Ñaùp: Tröø nhöõng ñieàu ñaõ neâu treân. Hoûi: Caùc söû - voâ minh

heä thuoäc coõi Duïc thì taát caû söû - voâ minh ñoù ñeàu laø baát thieän chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Caùc baát thieän thì taát caû nhöõng caùi ñoù ñeàu laø söû- voâ minh heä thuoäc coõi Duïc. Hoûi: Coù theå coù söû - voâ minh heä thuoäc coõi Duïc maø söû - voâ minh ñoù khoâng phaûi laø baát thieän chaêng? Ñaùp: Coù. Thaân kieán vaø bieân kieán nôi coõi Duïc töông öng vôùi söû- voâ minh. Hoûi: Caùc söû - voâ minh cuûa coõi Saéc - Voâ saéc thì taát caû söû - voâ minh aáy ñeàu laø voâ kyù chaêng? Ñaùp: Ñuùng theá. Caùc söû - voâ minh cuûa coõi Saéc - Voâ saéc thì taát caû chuùng ñeàu laø voâ kyù. Hoûi: Coù theå coù voâ kyù maø chaúng phaûi laø söû- voâ minh cuûa coõi Saéc- voâ saéc chaêng? Ñaùp: Coù. Thaân kieán vaø bieân kieán nôi coõi Duïc töông öng vôùi söû- voâ minh. Hoûi: Caùc söû - voâ minh do khoå ñeá vaø taäp ñeá maø ñoaïn tröø thì chuùng bao truøm taát caû chaêng? Ñaùp: Ñuùng theá! Nhöõng söï bao truøm taát caû laø taát caû söû - voâ minh,

chuùng do khoå ñeá vaø taäp ñeá maø ñoaïn tröø. Hoûi: Coù theå coù söû - voâ minh laø do khoå ñeá vaø taäp ñeá maø ñoaïn tröø chuùng khoâng phaûi laø bao truøm taát caû chaêng? Ñaùp: Coù. Do khoå ñeá vaø taäp ñeá maø ñoaïn tröø nhöng chaúng phaûi bao truøm taát caû töông öng vôùi söû - voâ minh. Hoûi: Caùc söû- voâ minh do taän ñeá vaø ñaïo ñeá maø ñoaïn tröø taát caû chuùng khoâng phaûi laø bao truøm taát caû chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Caùc söû - voâ minh do taän ñeá vaø ñaïo ñeán maø ñoaïn tröø khoâng phaûi laø taát aûc maø chuùng cuõng khoâng bao truøm taát caû. Hoûi: Coù theå khoâng bao truøm taát caû cuõng chaúng phaûi söû - voâ minh do taän ñeá vaø ñaïo ñeá kia maø ñoaïn tröø chaêng? Ñaùp: Coù. Khoå ñeá vaø taäp ñeá ñoaïn tröø maø khoâng phaûi laø bao truøm ttaá caû töông öng vôùi söû - voâ minh. Hoûi: Theá naøo laø söû - voâ minh khoâng chung? Ñaùp: Khoå khoâng nhaãn, taäp - taän - ñaïo khoâng nhaãn. Hoûi: Theá naøo laø trieàn - traïo cöû khoâng chung? Ñaùp: Khoâng coù trieàn - traïo cöû khoâng chung.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.